

Apor Vilmos Katolikus Főiskola
Csecsemő – és kisgyermeknevelő alapszak (BA)

KOMPLEX PEDAGÓGIA-PSZICHOLÓGIAI ALAPVIZSGA

TÉTELEK PEDAGÓGIÁBÓL és PSZICHOLÓGIÁBÓL

- 1. A csecsemő és kisgyermekkor pedagógiája*
- 2. Kompetenciaalapú pedagógia. keresztény nevelés alapjai*
- 3. Pedagógusmesterség, pedagógiai szakmai készségfejlesztés*
- 4. A pedagógiai kutatás módszertana*
- 5. Érzelmi intelligencia*

- 1. Általános és fejlődéslelektan 1.*
- 2. Általános és fejlődéslelektan 2.*
- 3. Pedagógiai szociálpszichológia*
- 4. Személyiségfejlődési zavarok*

1. A nevelés szerepe, feladatai és metodikája. A nevelési folyamat bemutatása, direkt és indirekt hatásrendszer szervező nevelési módszerek ismertetése.

b.) A nevelés módszereinek pszichológiai elemzése: jutalmazás, büntetés. Vezetési stílusok és hatásaik Lewin szerint. A korai anya-gyermek kapcsolat jelentősége. A korai kötődés, kötődési típusok jellemzése. A hospitalizáció fogalma. Spitz, Bowlby, Harlow, Ainsworth vizsgálatai. A korai kötődési mintázat, mint a későbbi stressz válasz meghatározója, az elégtelen kötődésből esetlegesen kialakuló későbbi zavarok. A szorongás fogalma és típusai kisgyermekkorban

2. A kisgyermek pedagógia főbb kérdéskörei, a fejlődés értelmezése, a nevelő szerepe a fejlődés alakulásában.

b.) A pszichikus fejlődést meghatározó tényezők: öröklés, környezet. Az érés és tanulás szerepe a fejlődésben. Prenatális fejlődés. Szülés, születés. Érzékelés, észlelés, mozgás, gondolkodás fejlődése a kisgyermekkor végéig. A biológiai alapfunkciók zavarai: alvászavarok, táplálkozás zavarai újszülött, csecsemő- és kisgyermekkorban

3. A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja. A bölcsődei nevelés gondozás tartalma, folyamata, módszertani elve.

b.) A személyiség pszichoanalitikus megközelítése. Személyiségfejlődés elméletei kisgyermekkorban.(Freud, Erikson, Piaget)

A tárgyvesztés fogalma, a válás hatásai a gyermekre. Veszteségek kezelése gyermekkorban.

4. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, gondozása, fejlesztése a bölcsődében.

b.) Sajátos nevelési igényű gyermekek. Az integrációs nevelés lehetőségei.

A beszéd fejlődése. A kommunikáció fogalma, formái, csatornái, a metakommunikáció. A korlátozott és kidolgozott kód jellemzői. A beszéd és a kommunikáció zavarai: megkésett beszédfejlődés, dadogás, szelektív mutizmus.

5. A bölcsőde családi nevelést támogató szolgáltatásai.

b.) A szocializáció fogalma, folyamata, szinterei: elsődleges és másodlagos szocializáció. A szociális magatartásformák elsajátítása: imprinting, utánzás, identifikáció, interiorizáció. A. Az agresszió különböző elméleti megközelítései. Gyermekbántalmazás.

6. A kompetenciaalapú oktatás elméleti megközelítése és dilemmái.

b.) A tanulás fogalma, típusai (klasszikus és operáns kondicionálás embereknél, komplex tanulás). Az emlékezet folyamatainak jellemzése (kódolás, tárolás, előhívás). Emlékezeti rendszerek és alrendszerek, ezek működése és jellegzetességei. Tanulási stratégiák, emlékezetfejlesztő módszerek.

7. Gyakorlati lehetőségek a kompetencia fejlesztésére: kommunikációs kompetenciák, matematikai kompetenciák, természettudományos kompetenciák, társadalmi kompetenciák kulturális kompetenciák, tanulási kompetenciák.

b.) A gondolkodás fogalma, jellemzői. Az intelligencia fogalma és mérése. Az IQ érték értelmezése, egyes IQ-övezetek jellemzése. A többszörös intelligencia elmélete, az intelligencia mint a kulturális adaptáció mértéke. Az értelmi fejlődés szakaszainak áttekintése Piaget szerint. Az értelmi fogyatékoság fogalma, osztályozása

8. A keresztény nevelés alapfogalmai és történeti gyökerei. A keresztény pedagógiai esztétörténet kiemelkedő alakjai. A keresztény etikai és erkölcsi nevelés.

b.) Az erkölcs kialakulása, fejlődése. Az erkölcsi fejlődés szakaszai (Piaget, Kohlberg). A szabálytudat fejlődése A szerep szociálpszichológiai elemzése. Státusz és szerep. Szerepelvárások és szerepkonfliktusok. Nemi szerepek és a pszichoszexuális fejlődés

9. Reális énkép és önismeret a pedagógus szakmában. A gyermekek személyiségének a megerősítése, védelme.

b.) Az énefejlődés folyamata: a testkép, az éntudat és az énkép fogalma, alakulását befolyásoló tényezők. A megismerőfunkciók fejlődése kisgyermekkorban: emlékezet, tanulás, gondolkodás, figyelem, mezőfüggő és mezőfüggetlen észlelés kialakulása.

10. A nevelő, gondozó társas kapcsolatainak hatékony működése, és a másokkal való kooperáció kialakítása.

b.) Egyén és csoport. A csoportok fejlődése, csoportdinamika néhány alapjelensége (csoportpolarizáció, csoportgondolkodás és döntés, csoportnyomás és konformizmus, kisebbségek speciális helyzete, a tömeg sajátos dinamikája). Szociometria és csoportkohézió

11. A pedagógiai kutatás célja, tartalma. A kutatási probléma kiválasztása és meghatározása, szakirodalom feltárása. A kutatás hipotézisei, előfeltevései. A minta és a mintavétel kérdései a kvalitatív és a kvantitatív kutatásokban.

b.) A személyiség fogalma, típusok és vonáselméletek. Fontosabb személyiségvonások jellemzése, jelentősége (pl. extravertió, introvertió, neuroticizmus, nyitottság, sikerkeresés és kudarckerülés, mezőfüggés, külső-belső kontroll). A személyiség korai megnyilvánulásai - a temperamentum fogalma és típusai. A stressz fogalma, biológiai alapjai, eustressz és distressz, külső és belső stresszorok, a stresszel való megküzdés.

12. A kutatási terv. A kutatás lebonyolítása, kutatás-módszertani eljárások. A kutatás eszközei A kutatás értelmezése, elemzése, következtetések levonása.

b.) A motiváció alapfogalmai. Alapvető (homeosztatis) motívumok és humánspecifikus motívumok. A motívumok rendszere (Maslow). Teljesítménymotiváció és igény szint, teljesítménnyel kapcsolatos problémák (perfekcionizmus, teljesítményszorongás, munkaalkoholizmus, sikerfélelem). Sikerkereső és kudarckerülő magatartás.

13. A játék sajátosságai, fejlődésének pszichológiai és pedagógiai interpretációi.

b.) A játék, a rajz és a mese szerepe a gyermek személyiségfejlődésében. A játék- és ábrázolótevékenység fejlődése.

14. A játékfejlődés főbb szakaszai. A kisgyermek megismerésének lehetőségei a játékban. A gyermeki világkép, a képzelet sajátosságai.

b.) A képzelet fogalma, fejlődése. A kreativitás fogalma, mérése. A gyermeki világkép. Az autisztikus zavar, az autista gyermekek fejlesztésének lehetőségei

15. A játék szerepe az erkölcsi értékrend kialakulásában. A szabad játék, a fejlesztő játék, népi játék.

b.) Az érzelmek fogalma, fajtái, alakulása, érzelemelméletek. A konfliktusok fogalma, típusai, a konfliktusmegoldó stratégiák jellemzése

16. A bábok használatának széleskörű lehetőségei a kisgyermek nevelésében. Bábtechnikák ismerete és ezek alkalmazása a képességfejlesztési területen.

b.) Az érzékelés és észlelés fogalma, szociálpszichológiai vonatkozásai: a fizikai és a személyészlelés összehasonlítása. A személyközi vonzalom, szimpátia meghatározói (fizikai észlelés és benyomásalakítás, attribúció, attitűdrendszerek).

17. Az érzelmi intelligencia fejlesztése, főként a kisgyermekkorra fókuszálva.

b.) A humanisztikus pszichológiai irányzat személyiségfelfogása: gyermekközpontú és emberközpontú pszichológia és pedagógia... Gordon: Tanári Hatékonyság Tréning. Az eredményes kommunikáció gátjai.

18. Az értelem és az érzelem intelligenciájának eltérő fejlesztési módjai.

b.) A humanisztikus lélektan alapfogalmai, és mindezek megvalósulása a pedagógiai gyakorlatban (feltétel nélküli elfogadás, növekedés-szükséglet, növekedés-érzés és támogatás, humán potenciál, flow, értékelés helyett pozitív visszajelzés stb.). "Jutalmazás és büntetés" a gyerekközpontú pedagógiában.

19.A társas intelligencia fejlesztése, főként a kisgyermekkorai lehetőségekre fókuszálva.

b.) Társas kölcsönhatás és befolyásolás lélektani folyamatai

Az attitűd fogalma, funkciói. A kognitív diszsonancia elmélete (Festinger). Elhárító mechanizmusok (S. Freud és Anna Freud). Kategorizáció, sztereotípiák, előítéletes viselkedés, diszkrimináció - ezek okai, a fennmaradásukért felelős pszichológiai tényezők. Az előítélet leküzdésének módszerei

20.A nevelő kulcsszerepe a mese, játék, művészet, az érintés és a mozgás funkcióinak fejlesztésében.

b.) A nagymozgások és finommotorika fejlődése és fejlesztése, a lateralizáció kialakulása és jelentősége. A mozgásfejlődés és értelmi fejlődés kapcsolata, az atipikus vagy megkésett mozgásfejlődésben rejlő potenciális veszélyek, és a korrekció lehetőségei